

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 58.185 van 19 februari 1996
in de zaak A. 66.033/X-5825.**

In zake : Frank LIESSE,
die woonplaats kiest bij
Advocaat D. LINDEMANS,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Louizalaan 341, bus 8

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de
Minister van Justitie,
die woonplaats kiest bij
Advocaat P. PEETERS,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Brederodestraat 13.

D E R A A D V A N S T A T E, X e K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat op 20 oktober 1995 werd ingediend namens Frank LIESSE, door zijn raadsman D. LINDEMANS, advocaat te Brussel, om de schorsing van de tenuitvoerlegging te vorderen van :

- "- het Koninklijk Besluit van 7 augustus 1995 waarbij het aantal notarissen van het gerechtelijk arrondissement Antwerpen op 110 wordt teruggebracht en waarbij tevens de standplaats die te Antwerpen vacant is ten gevolge van de ontzetting uit zijn ambt van notaris van de heer VAN HAUWERMEIREN, wordt afgeschaft;
- de daarin besloten weigering om de verzoeker te benoemen tot notaris met standplaats te Antwerpen";

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op de artikelen 17 en 18;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door Eerste Auditeur P. DE WOLF;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 8 januari 1996 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 22 januari 1996;

Gehoord het verslag van de Voorzitter van de Raad van State G. BAETEMAN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaten D. LINDEMANS en P. LAHOUSSE, die verschijnen voor verzoeker, en van Advocaat L. VERMEIRE die, loco Advocaat P. PEETERS verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur P. DE WOLF;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de gegevens van de zaak.

1.1. Bij arrest van 11 juni 1990 wordt Notaris Eric VAN HAUWERMEIREN door het Hof van Beroep te Antwerpen ontzet uit de uitoefening van de rechten vermeld in artikel 31 van het Strafwetboek.

1.2. Op 23 oktober 1991 wordt Notaris Eric VAN HAUWERMEIREN afgezet als notaris door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen. Die afzetting wordt bevestigd door een arrest van het Hof van Beroep van Antwerpen van 30 maart 1993 en de voorziening in

cassatie wordt op 18 november 1994 verworpen door het Hof van Cassatie.

1.3. Bij brieven van 22 december 1994 aan de Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Antwerpen en aan de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Antwerpen vraagt de Minister van Justitie het met redenen omkleed advies van de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen en van de Kamer van Notarissen van Antwerpen "omtrent de noodzakelijkheid nog een notaris te benoemen ter standplaats Antwerpen (t.v.v. de heer VAN HAUWERMEIREN, afgezet)".

1.4. Met brieven van 23 januari 1995 deelt de Voorzitter van de Kamer van Notarissen van het arrondissement Antwerpen aan de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen en aan de Procureur des Konings te Antwerpen mee dat de Kamer van oordeel is dat de standplaats van notaris, vrijgekomen door de afzetting van Notaris Eric VAN HAUWERMEIREN, dient te worden opgeheven.

De redenen daartoe zijn dat er zeven standplaatsen in overtal zijn, dat het betrokken kantoor reeds vier jaar gesloten is, zodat het cliënteel reeds naar andere notariskantoren is overgestapt en er geen personeel meer werkzaam is, en dat er voldoende notariskantoren in de onmiddellijke omgeving gevestigd zijn.

1.5. Bij brief van 24 januari 1995 maakt de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen het advies van de Kamer van Notarissen van 23 januari 1995 over aan de Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Antwerpen. Hij vermeldt dat hij dat advies van de Kamer van Notarissen bijtreedt en van oordeel is "dat het niet noodzakelijk is een notaris te benoemen in opvolging van de heer VAN HAUWERMEIREN en dat het gepast voorkomt deze standplaats op te heffen".

1.6. De voormelde adviezen van de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen en van de Kamer van Notarissen te Antwerpen worden bij brieven van 26 en 30 januari 1995 overgemaakt aan de Minister van Justitie.

1.7. Bij brief van 17 februari 1995 stelt verzoeker zich kandidaat "voor het ambt van notaris ter standplaats Antwerpen voor het geval de plaats van de heer Eric VAN HAUWERMEIREN vacant wordt".

Verzoeker behaalde op 10 juli 1991 het diploma van licentiaat in het notariaat. Hij volbracht een studiestage van 5 december 1990 tot 19 april 1991 bij Notaris R. CELIS te Antwerpen en is er sinds 10 juli 1991 werkzaam als klerk en sedert 1 januari 1992 in hoedanigheid van eerste klerk.

1.8. Op 14 januari 1995 is verzoeker gehuwd met Katleen VAN HAUWERMEIREN, dochter van bovenvermelde Eric VAN HAUWERMEIREN.

1.9. Bij brieven van 3 mei 1995 onderscheidenlijk aan de Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Antwerpen en aan de Procureur-generaal te Antwerpen meldt de Minister van Justitie dat er zich een wijziging heeft voorgedaan in de situatie van het notariaat dat vacant geworden is door de afzetting van Notaris Eric VAN HAUWERMEIREN namelijk het huwelijk van Frank LIESSE met de dochter van gewezen Notaris Eric VAN HAUWERMEIREN en diens kandidatuur van 17 februari 1995. Op grond van die gewijzigde situatie, wordt een nieuw advies gevraagd aan de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen en van de Kamer van Notarissen te Antwerpen "omtrent de noodzaak nog een notaris te benoemen ter standplaats Antwerpen, ter vervanging van de heer VAN HAUWERMEIREN, afgezet".

1.10. In brieven van 16 mei en 14 juni 1995 schrijft de Voorzitter van de Kamer van Notarissen van het arrondissement Antwerpen aan de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen en aan de Procureur des Konings te Antwerpen :

"In antwoord op uw vraag betreffende het behoud van deze standplaats deel ik U mede dat mijn voorganger, notaris Floris HENDRICKX, in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Tuchtkamer reeds op 21 maart jl. aan de heer LIESSE, schoonzoon van de heer Eric VAN HAUWERMEIREN, het volgende heeft gemeld :

'De Kamer heeft thans ook kennis genomen van het haar niet meegedeelde en voor haar dus onbekende feit van uw huwelijk met de dochter van ex-notaris VAN HAUWERMEIREN.

Zij is van oordeel dat dit nieuwe feit, in het dossier van ex-notaris VAN HAUWERMEIREN, geen afbreuk doet aan de argumentatie die geleid heeft tot het advies over het behoud of de opheffing van de standplaats, uitgebracht door de Kamer van 19 januari 1995, en verzonden naar de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen op 23 januari 1995'.

De nieuwe Kamer heeft tijdens haar vergadering van 9 mei jl. haar eerder ingenomen standpunt desaan gaande bevestigd".

1.11. De Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Antwerpen sluit zich in een brief van 18 mei 1995 aan bij het bovenvermelde standpunt van de Kamer van Notarissen.

1.12. De voormelde adviezen van de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg en van de Kamer van Notarissen van Antwerpen worden op 19 mei en 20 juni 1995 overgemaakt aan de Minister van Justitie.

1.13. Over de kandidaatstelling van verzoeker voor een ambt van notaris te Antwerpen wordt gunstig advies uitgebracht door de Kamer van Notarissen van het arrondissement Antwerpen op 9 juni 1995, door de Procureur des Konings te Antwerpen op 16 juni 1995, door de Procureur-generaal te Antwerpen op 20 juni 1995, door de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te

Antwerpen op 21 juni 1995 en door de Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Antwerpen op 22 juni 1995.

1.14. Bij koninklijk besluit van 7 augustus 1995 wordt het aantal notarissen van het gerechtelijk arrondissement Antwerpen teruggebracht op 110 en wordt de standplaats afgeschaft die te Antwerpen vacant is geworden als gevolg van de ontzetting uit het ambt van Notaris Eric VAN HAUWERMEIREN. Dit besluit steunt op volgende considerans :

"Gelet op de wet van 25 ventôse jaar XI, zoals zij werd gewijzigd bij artikel 8 van de wijzigingsbepalingen van de wet van 10 oktober 1967, houdende het Gerechtelijk Wetboek, inzonderheid de artikelen 31 en 32;

Overwegende dat er in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen negen notariaten in overtal zijn;

Overwegende dat de rechtmatige belangen van het publiek niet geschaad worden;

Gelet op de omstandigheden waarop het notariaat vakant geworden is".

1.15. Het bovenvermelde besluit wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 25 augustus 1995.

2. Over de ontvankelijkheid van de vordering tot schorsing.

2.1. Overwegende dat de verwerende partij in een eerste exceptie aanvoert dat verzoeker niet van het rechtens vereiste belang doet blijken omdat hij niet kan genieten van het op traditie gebaseerde "gunstig vooroordeel" van zoon of schoonzoon van de ontslagnemende notaris aangezien hij geen enkele band heeft met het kantoor of het vroegere cliënteel van voormalig Notaris Eric VAN HAUWERMEIREN, dat het "gunstig vooroordeel" uitbreiden tot de situatie van verzoeker volgens haar strijdig zou zijn met het gelijkheidsbeginsel en dat "gunstig vooroordeel" slechts een rol kan spelen bij de

benoeming van een notaris maar niet bij de voorafgaande beslissing tot het al dan niet handhaven van een standplaats;

2.2. Overwegende dat de verwerende partij in een tweede exceptie opwerpt dat het beroep wat de impliciete weigering tot benoeming betreft, zonder voorwerp is; dat zij erop wijst dat verzoeker zich enkel kandidaat stelde "voor het geval de plaats van de heer Eric VAN HAUWERMEIREN vacant wordt" en dat die standplaats niet vacant werd verklaard maar opgeheven;

2.3. Overwegende dat de excepties van onontvankelijkheid enkel dienen te worden onderzocht wanneer voldaan is aan de beide cumulatieve voorwaarden van artikel 17, § 2, van de Raad van State, wat zoals hierna zal blijken niet het geval is;

3. Over de gegrondheid van de vordering tot schorsing.

3.1. Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten akte of verordening kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden akte of verordening een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

3.2. Overwegende dat verzoeker met betrekking tot de tweede voorwaarde van artikel 17, § 2, betreffende het moeilijk te herstellen nadeel volgende uiteenzetting geeft :

"Als kandidaat-notaris die schoonzoon is van de notaris wiens standplaats vacant is geworden, is de verzoeker voor toewijzing van die standplaats bevoordrecht op grond van de regelen en overeenkomstig de

gebruiken die de toewijzing van standplaatsen beheersen. Die regel van voorrang wordt bevestigd door de parlementaire voorbereiding van de wet van 1803 op het notarisambt. Door de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissingen wordt hem de gelegenheid om aldus een notariaat in familiaal verband over te nemen omzeggens definitief ontnomen. Aldus wordt het ook onmogelijk om het notariaat met die standplaats in de derde generatie voort te zetten. Dit nadeel is onherstelbaar.

Het enige alternatief dat hem thans rest bestaat erin weerom kandidaat te zijn voor een vacant geworden standplaats waarvoor geen preferentiële toewijzing zou gelden. In dat geval zal hij echter wel in concurrentie komen met andere kandidaten, en dus met verminderde kans op aanstelling. De kans op zo'n vacature is trouwens hoogst moeilijk in te schatten. Bovendien zal zo'n toewijzing enkel kunnen geschieden nadat een financiële regeling voor de overname is getroffen, die uiteraard heel wat meer financieel bezwarend zal zijn dan de overname van de studie van zijn schoonvader. Dit alternatief is dan ook niet van aard om het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat door de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissingen ontstaat af te zwakken.

Bovendien doet zich een ander moeilijk te herstellen ernstig nadeel voor. De minuten en de repertoria van de studie van de schoonvader van de verzoeker moeten binnen de twee maanden na de bekendmaking van de opheffing van de standplaats overgemaakt worden aan een collega-notaris. Met die overdracht zullen allicht een reeks cliënten overgaan naar dit kantoor. De overigen zullen zich verspreiden over andere notariaten.

Het wedersamenstellen van een deel van het cliënteel - zelfs na eventuele restitutie van minuten en repertoria in geval van nietigverklaring binnen enkele jaren, gevolgd door een aanstelling van de verzoeker - is een uitermate moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat niet kan gecompenseerd worden.

Bovendien is de verzoeker op de leeftijd gekomen dat hij bepaalde carriërekeuzen moet doen, waarbij zijn kansen op benoeming tot notaris moeten worden afgewogen tegenover andere wegen. De tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing noopt tot die zeer moeilijke keuze. Dit keuzeprobleem zou zonder die beslissing niet bestaan hebben, en een schorsing van tenuitvoerlegging voorkomt dit nadeel van een wegens de onzekerheden moeilijk te maken keuze";

3.3. Overwegende dat de verwerende partij betoogt in haar nota dat er om volgende redenen geen moeilijk te herstellen ernstig nadeel is :

"3.3.1. 'Verzoeker beroept zich op de eerste plaats op de onmogelijkheid om, ingevolge de bestreden beslissing, nog een notariaat in familiaal verband in derde generatie over te nemen. Dit nadeel zou niet worden afgezwakt door de mogelijkheid een ander notariaat over te nemen. Dit zou immers enkel kunnen gebeuren tegen financieel ongunstigere voorwaarden.

Aldus blijkt dat verzoeker zich beroept op een financieel nadeel. Volgens vaste rechtspraak van Uw Raad is dit geen moeilijk te herstellen nadeel.

Ook het beweerde nadeel van de onmogelijkheid een familiaal notariaat over te nemen heeft geen oorzakelijk verband met de bestreden beslissing. Door de ontzetting van de heer VAN HAUWERMEIREN was diens kantoor sinds juni 1990 gesloten. Zelfs bij behoud van de standplaats zou verzoeker bijgevolg niet meer hetzelfde notariaat met hetzelfde cliënteel kunnen overnemen'.

3.3.2. 'Verzoeker stelt verder dat door de opheffing van de standplaats de minuten van het kantoor binnen twee maanden overgemaakt moeten worden aan een collega-notaris. Met die overdracht zouden een aantal cliënten overgaan naar dat kantoor. Andere cliënten zouden zich verspreiden over andere kantoren. Het wedersamenstellen van dit cliënteel zou een uitermate moeilijk te herstellen nadeel zijn dat niet gecompenseerd kan worden.

Aldus beroept verzoeker zich opnieuw op een financieel nadeel.

Dit nadeel staat bovendien niet in oorzakelijk verband met de bestreden beslissing. Door de ontzetting werden de minuten, zoals verzoeker zelf aangeeft (verzoekschrift, p. 8), reeds overgedragen aan notaris DE DEKEN. Verzoeker stelt zelf ook dat het vroegere cliënteel reeds overging naar andere kantoren. Het beweerde nadeel heeft zich bijgevolg reeds lang voor de bestreden beslissing gerealiseerd.

Verzoeker spreekt zich tenslotte tegen. Ervan uitgaande dat het cliënteel de minuten volgt bij opheffing, moet hetzelfde het geval zijn indien Uw Raad de bestreden beslissing vernietigt en verzoeker benoemd zou worden. Dit nadeel is bijgevolg niet moeilijk te herstellen'.

3.3.3. 'Verzoeker beroept zich tenslotte op het feit dat verzoeker op een leeftijd gekomen is om carrièrekeuzen te maken en zijn kansen op benoeming als notaris af te wegen tegen andere carrières. Dit keuzeprobleem zou zonder de bestreden beslissing niet bestaan hebben, en de schorsing van de tenuitvoerlegging zou dit nadeel van een moeilijke keuze voorkomen.

Ook bij schorsing zou verzoeker echter voor dezelfde keuze staan. Schorsing leidt immers niet perse tot vernietiging. Bij latere vernietiging zou verzoeker bijgevolg toch deze carrièrekeuze moeten maken. De schorsing maakt dit nadeel bijgevolg niet

ongedaan (zie ook R.v.St., nr. 39.161, RONDELEZ, 3 april 1992 en nr. 51.657, GIJSELS, 16 februari 1995).

Dit nadeel heeft bovendien niets te maken met de bestreden beslissing. Verzoeker zegt zelf dat deze keuze gemaakt moet worden 'gezien zijn leeftijd'.

3.3.4. 'Verwerende partij wijst tenslotte op het feit dat verzoeker 55 dagen wachtte met het instellen van het annulatie- en schorsingsberoep. Alleen hieruit kan reeds worden afgeleid dat de beweerdte nadelen niet ernstig zijn (zie ook R.v.St., nr. 43.307, AMANO, 15 juni 1993 en nr. 46.511, FRANCOIS, 14 maart 1994)';

3.4.1 Overwegende dat bij een eventuele nietigverklaring van de bestreden beslissingen verzoeker bij gebeurlijke toepassing van de zogenaamde voorrangsregeling in aanmerking kan komen om "een notariaat in familiaal verband" over te nemen; dat het dus ook zonder schorsing van tenuitvoerlegging niet "onmogelijk (is) om het notariaat met die standplaats in de derde generatie voort te zetten", zodat de overname van een ander notariskantoor niet "het enige alternatief" is;

3.4.2. Overwegende dat aangezien de minuten van voormalig Notaris Eric VAN HAUWERMEIREN reeds na diens afzetting overgemaakt zijn aan notaris DE DEKEN, de nadelen die volgens verzoeker kunnen voortvloeien uit een opheffing van een standplaats doordat de minuten en repertoria moeten worden overgemaakt aan een collega notaris, niet worden voorkomen door een schorsing van de bestreden beslissingen, dat deze minuten repertoria terug moeten worden overgemaakt na een latere vernietiging;

3.4.3. Overwegende dat het nadeel dat volgens verzoeker voortvloeit uit het feit dat hij door de bestreden beslissingen voor een zeer moeilijke beroepskeuze geplaatst wordt, niet de ernst vertoont die vereist wordt door artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, om de

schorsing van de tenuitvoerlegging van een overheidsbeslissing te verantwoorden; dat ook ten dezen de schorsing de onzekerheid niet kan wegnemen waarover verzoeker zich beklaagt; dat in de mate dat verzoeker suggereert dat de keuze moeilijker is indien hij de uitspraak ten gronde moet afwachten zonder voorafgaande schorsing, verzoeker een nadeel inroept dat niet voortvloeit uit de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissingen maar uit het verloop van de procedure voor de Raad van State;

3.5. Overwegende dat aldus niet voldaan is aan één van de cumulatieve voorwaarden van artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zodat de vordering tot schorsing moet worden verworpen,

B E S L U I T :

Enig artikel.

De vordering tot schorsing wordt verworpen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op negentien februari 1900 zesennegentig, door de Xe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	G. BAETEMAN,	voorzitter van de Raad van State,
	D. VERBIEST,	staatsraad,
	A. BEIRLAEN,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

G. BAETEMAN.